

Krátka správa o výsledku kontroly výkonu a uplatňovania práv vlastníka obchodnej spoločnosti a kontroly hospodárenia v obchodnej spoločnosti, v ktorej má mesto alebo obec vlastnícky podiel

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe Plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2008.

Účelom kontrolnej akcie bolo zistiť reálny stav v úrovni uplatňovania práv vlastníka v obchodnej spoločnosti (ďalej aj „OS“), stav správy a ochrany majetku, ktorý bol do OS vložený, preveriť hospodárenie s majetkom podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 138/1991 Zb.“), zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 369/1990 Zb.“). Preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri výkone práv majiteľa v OS.

Predmetom kontrolnej akcie, kde bolo kontrolovaným subjektom mesto, bol – účel založenia OS mestom, schválenie jej založenia a majetkovej účasti mestským zastupiteľstvom, deň založenia a deň vzniku obchodnej spoločnosti, hlavný predmet činnosti, základné imanie, splatenie majetkovej účasti, účasť zástupcov mesta v štatutárnych a kontrolných orgánoch obchodnej spoločnosti, finančné vzťahy mesta a OS, finančný prínos mesta z hospodárenia OS, uplatňovanie práv mesta ako vlastníka OS prostredníctvom valného zhromaždenia a dozornej rady, uplatňovanie práv mesta prostredníctvom hlavného kontrolóra mesta, úroveň správy a ochrany majetku, ktorý bol mestom do OS vložený alebo bol mestom zverený do jej správy, zhodnotenie výšky pohľadávok a záväzkov mesta voči OS.

Predmetom kontrolnej akcie, kde bola kontrolovaným subjektom OS, bolo -založenie a vznik OS, hlavný predmet činnosti, základné imanie a všetky jeho zmeny, záväzky súvisiace so vznikom OS, orgány spoločnosti, účtovná závierka a úroveň vedenia účtovníctva, hospodársky výsledok OS – rozdelenie zisku, resp. úhrada straty, tvorba a použitie rezervného fondu, podiel mesta na zisku obchodnej spoločnosti, tvorba a zúčtovanie opravných položiek a rezerv, finančná analýza OS prostredníctvom analýzy výkazu ziskov a strát, evidencia a stav vymáhania pohľadávok, evidencia záväzkov a ich usporiadanie, úroveň zmluvných vzťahov, sankcie uplatňované z nedodržania zmluvných vzťahov, finančná analýza OS prostredníctvom analýzy výkazu súvahy.

Kontrola bola vykonaná v mestách Banská Bystrica, Žilina, Trenčín, Trnava, Nitra, Bratislava, Košice a Prešov a v obchodných spoločnostiach BPM s.r.o., Banská Bystrica, ŽILINA REAL, s.r.o.,

Výsledky kontroly

I. Kontrolovaný subjekt – mesto

1. Vzťahy mesta a obchodnej spoločnosti

Kontrolované mestá ako zakladatelia a jediní spoločníci OS mali v dvoch prípadoch finančný prínos z hospodárenia OS za rok 2006, v dvoch prípadoch bol dosiahnutý zisk použitý na ďalší rozvoj OS a v zostávajúcich štyroch prípadoch bola vykázaná strata.

Nedostatky v súvislosti so zakladateľskou listinou boli zistené v jednom meste, keď zakladateľská listina neobsahovala sídlo jediného spoločníka a nebola v nej zapísaná činnosť, ktorú OS vykonávala a na ktorú nemala živnostenské oprávnenie.

2. Uplatňovanie práv mesta ako vlastníka obchodnej spoločnosti

Kontrolou uplatňovania práv mesta ako vlastníka OS prostredníctvom valného zhromaždenia a dozornej rady boli zistené nedostatky až v šiestich mestách. Týkali sa najmä akceptovania nezvolania, resp. nečinnosti valného zhromaždenia a nevyžadovanie plnenia povinností dozornej rady týkajúce sa podávania správ o činnosti týchto OS minimálne raz ročne.

Kontrolou uplatňovania práv mesta prostredníctvom hlavného kontrolóra mesta bolo zistené, že v roku 2006 bola zo strany hlavného kontrolóra vykonaná kontrola len v jednej OS, ktorá sa týkala včasnosti vymáhania pohľadávok. V dvoch OS neboli vykonané kontroly hlavným kontrolórom od ich založenia, tzn. od roku 1994, resp. 2004.

3. Správa a ochrana majetku

Kontrolou úrovne správy a ochrany majetku, ktorý bol mestom do OS vložený, zverený do jej správy, do nájmu, príp. do výpožičky, ako aj kontrolou úrovne a dodržiavania prijatých zásad hospodárenia s majetkom mesta boli zistené nedostatky v štyroch mestách. Týkali sa predovšetkým nezrovnalostí v nájomných zmluvách medzi mestom a OS a ich nesúladu s prijatými zásadami hospodárenia s majetkom mesta.

Kontrolou vzájomných pohľadávok a záväzkov medzi mestom a OS boli zistené nedostatky v troch mestách. V dvoch prípadoch neboli evidované v účtovníctve všetky pohľadávky mesta voči OS a v jednom prípade mesto v účtovníctve evidovalo voči OS nižší záväzok.

II. Kontrolovaný subjekt – obchodná spoločnosť

1. Charakteristika obchodnej spoločnosti

Nedostatky v súvislosti so založením, vznikom, zmenou sídla a predmetom činnosti a tiež s predkladaním a so schvaľovaním účtovnej závierky boli zistené v piatich OS. Týkali sa hlavne nezabezpečenia vyhotovenia úplného znenia zakladateľských listín, nepredloženia riadnej individuálnej účtovnej závierky za rok 2006 valnému zhromaždeniu OS na schválenie do šiestich

mesiacov po uplynutí účtovného obdobia, nezapísania predmetu činnosti, ktorý OS vykonávala do obchodného registra.

2. Hospodárenie obchodnej spoločnosti

Kontrolou účtovnej závierky a vedenia účtovníctva OS za rok 2006 boli zistené nedostatky v siedmich OS. Nedostatky boli najmä pri inventarizácii majetku a záväzkov, keď inventúrne súpisy neobsahovali všetky náležitosti, neboli inventarizované peňažné prostriedky v hotovosti najmenej štyrikrát za účtovné obdobie, neboli inventarizované všetky účty vedené v účtovných knihách. Účtovné doklady nemali všetky potrebné náležitosti. V niektorých prípadoch neboli uplatňované správne postupy účtovania pri účtovaní dotácie, pôžičky, nákladov, výnosov, zaradenia do majetku.

Nedostatky pri tvorbe a zúčtovaní opravných položiek a rezerv boli zistené v troch OS. Súviseli predovšetkým s nevytvorením opravných položiek k rizikovým pohľadávkam a nevytvorením rezervy na krytie predpokladaných budúcich záväzkov.

2.1 Finančná analýza obchodnej spoločnosti prostredníctvom analýzy výkazu ziskov a strát

Hospodárenie jednotlivých OS vyjadrené na základe vypočítaných pomerových ukazovateľov (rentabilita tržieb, rentabilita výnosov a nákladovosť) prostredníctvom analýzy výkazu ziskov a strát bolo vyhodnotené iba pri štyroch OS, ktoré vykázali kladný HV minimálne za rok 2006. Dve OS mali v sledovanom období pozitívny trend a dve negatívny trend hospodárenia, pričom nákladovosť bola vysoká až pri troch. Veľmi nízka rentabilita tržieb a výnosov bola pri dvoch OS. Z každých 100 Sk tržieb a výnosov vyprodukovali uvedené OS od 70 halierov do 18 Sk zisku.

Pri ďalších štyroch OS, ktoré vykázali záporný HV boli uvedené príčiny tohto stavu. Pri prvej z nich to boli stratové prevody bytov do vlastníctva nájomcov realizované v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, regulované ceny nájomného a poskytovanie ubytovania sociálne odkázaným rodinám, ktoré boli deložované z nájomných bytov. Pri druhej OS bola strata spôsobená nevyvíjaním podnikateľskej činnosti a tým aj absenciou príjmov z nej. Tretia OS nesprávne účtovala o niektorých výnosoch a nákladoch, keď pri predaji majetku nebol účtovaný výnos a pri vyradení majetku nebol účtovaný náklad. Vo štvrtej OS bolo dôvodom straty nesprávne účtovanie dotácií, keď pri príjme prevádzkových dotácií a pri odpisovaní majetku vytvoreného z kapitálových dotácií neboli používané výnosové účty.

3. Majetok a záväzky obchodnej spoločnosti

Kontrolou evidencie a vymáhania pohľadávok, evidencie záväzkov a ich usporiadania boli zistené také nedostatky v jednej OS, ktoré sa týkali nevyužitia všetkých právnych prostriedkov na vymáhanie pohľadávky a evidovania takých záväzkov na konci roka v účtovníctve, ktoré boli v jeho priebehu uhradené.

Nesúlاد v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov bol zistený aj pri kontrole úrovne zmluvných vzťahov. Boli to predovšetkým nezrovnalosti, nejasnosti a chýbajúce údaje v zmluvách, čo mohlo spôsobiť neskoršie rozpory medzi zmluvnými stranami.

3.1 Finančná analýza obchodnej spoločnosti prostredníctvom analýzy výkazu súvaha

Hospodárenie jednotlivých OS vyjadrené na základe vypočítaných pomerových ukazovateľov (celková likvidita, celková zadlženosť, rentabilita celkového kapitálu a rentabilita základného imania) prostredníctvom analýzy výkazu súvaha bolo vyhodnotené pri všetkých kontrolovaných OS, pričom ukazovatele rentability boli vyčíslené len pri štyroch, ktoré vykázali kladný HV minimálne za rok 2006. Celková likvidita mala pri štyroch OS negatívny, pri dvoch pozitívny a pri dvoch kolísavý trend. Celková zadlženosť mala pri piatich OS pozitívny, pri dvoch negatívny a pri jednej kolísavý trend. Pri dvoch OS mali ukazovatele rentability negatívny, pri jednej pozitívny a pri jednej kolísavý trend. Každých 100 Sk vložených do základného imania prinieslo jednotlivým OS čistý zisk vo výške 4 Sk, 6 Sk, 39 Sk a 14 130 Sk. Pri ostatných štyroch OS so stratovým hospodárením nepriniesol vložený kapitál do základného imania žiadny zisk, pričom existencia jednej z týchto OS, ktorá v kontrolovanom období nevyvíjala podnikateľskú činnosť, bola neopodstatnená.

Záver

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi krajských miest a OS. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo prijatých mestami celkom 33 opatrení (mesto Bratislava 1, mesto Košice 4, mesto Nitra 2, mesto Prešov 6, mesto Banská Bystrica 5, mesto Žilina 5, mesto Trnava 3 a mesto Trenčín 7). Mestami založené OS prijali celkom 82 opatrení (KSP, s.r.o., Bratislava 2, TEPELNÉ HOSPODÁRSTVO s.r.o. Košice 17, Službyt Nitra, s.r.o. 10, PREŠOV REAL, s.r.o. 8, BPM s.r.o., Banská Bystrica 5, ŽILINA REAL, s.r.o. 7, INVEST Trnava, s.r.o. 28 a Trenčín Invest, s.r.o. 5).

Prijaté opatrenia boli zamerané na odstránenie konkrétnych nedostatkov, ale aj na zamedzenie postupov v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi v ďalšom období. Plnenie prijatých opatrení bude NKÚ SR v rámci svojich kompetencií sledovať a kontrolovať.